

Temeljem članka 15. Zakona o Upravi za neizravno oporezivanje ("Službeni glasnik BiH" broj 89/05) i članka 61. stavak (2) Zakona o upravi ("Službeni glasnik BiH", br. 32/02, 102/09 i 72/17), ravnatelj Uprave za neizravno oporezivanje donosi

UPUTU O CARINSKOM POSTUPKU U MEĐUNARODNOM ZRAČNOM PROMETU

GLAVA I - OPĆE ODREDBE

Članak 1.

(Predmet)

Ovom uputom uredjuju se posebnosti u provođenju carinskih formalnosti u međunarodnom zračnom prometu.

Članak 2.

(Uporaba muškog i ženskog roda)

Svi izrazi u ovoj uputi koji su radi preglednosti dani u jednom gramatičkom rodru odnose se bez diskriminacije i na muškarce i na žene.

Članak 3.

(Pravna osnova)

- (1) Provodenje carinskog postupka za robu koja se prevozi u međunarodnom zračnom prometu zasniva se na sljedećim carinskim propisima:
 - a) Zakon o carinskoj politici Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 57/04, 51/06, 93/08, 54/10 i 76/11, u dalnjem tekstu: Zakon),
 - b) Odluka o provedbenim propisima Zakona o carinskoj politici Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 63a/04, 60/06 i 57/08, u dalnjem tekstu: Odluka).
- (2) Međunarodni zračni promet zasniva se, između ostalih propisa, i na sljedećim propisima:
 - a) Konvencija o međunarodnom civilnom zrakoplovstvu od 7. prosinca 1944. godine (Čikaška Konvencija),
 - b) Konvencija za izjednačavanje određenih pravila u svezi s međunarodnim zračnim prijevozom ("Službeni glasnik BiH - Međunarodni ugovori", broj 14/07) (Montrealska konvencija 1999.),
 - c) Zakon o obveznim odnosima u civilnom zrakoplovstvu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 51/15),
 - d) Zakon o zrakoplovstvu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 39/09),
 - e) Zakon o graničnoj kontroli ("Službeni glasnik BiH", broj 53/09, 54/10 i 47/14).

Članak 4.

(Pojmovi)

Pojedini pojmovi koji se koriste u ovoj uputi, sukladno propisima iz članka 3. ove upute imaju sljedeće značenje:

- a) "carinske formalnosti" su radnje koje preduzimaju osobe i carinski organ s ciljem primjene carinskih propisa,
- b) "međunarodni bh. aerodrom" znači svaki aerodrom koji se nalazi u carinskom području Bosne i Hercegovine a koji je, od strane nadležnog organa, odobren ili certifikovan za međunarodni zračni promet,
- c) "zračni promet" znači prijevoz osoba i ili stvari zračnim prometom, kao i bilo koja druga uporaba i djelovanje u zračnom prometu,
- d) "međunarodni zračni promet" znači promet koji se obavlja u zračnom prostoru iznad teritorije dvije ili više država,

- e) "međunarodni let" znači let zrakoplova s jednog ili više međunarodnih bh. aerodroma sa pristajanjem na jednom ili više aerodroma koji nisu u carinskom području Bosne i Hercegovine ili obrnuto,
- f) "domaći zrakoplov" znači zrakoplov registriran u Bosni i Hercegovini na ime osobe iz Bosne i Hercegovine,
- g) "strani zrakoplov" znači zrakoplov druge državne pripadnosti koji nije upisan u Bosni i Hercegovini u registar zrakoplova,
- h) "putnik" je svaka osoba na zrakoplovu koje na osnovu avio - karte ima pravo prijevoza zrakoplovom,
- i) "prtlijag" znači, osim ako nije drugačije određeno, i registriran i neregistriran prtlijag u smislu članka 17. stavak (4) Montrealske konvencije. Prema toj odredbi, pojam "prtlijag" znači kako prtlijag koji je predan i za koji postoji prtlijšta karta, tako i onaj prtlijag koji nije predan i za koji ne postoji prtlijšta karta. Sukladno članku 100. točka g) Odluke, prtlijag znači svi predmeti koje neka osoba nosi, bilo kojim sredstvom, tijekom putovanja,
- j) "predani prtlijag" znači prtlijag koji je predan na aerodromu polaska i namijenjen je za prijevoz u prtlijštu prostoru te nije dostupan putniku tijekom leta ili za vrijeme usputnih slijetanja,
- k) "ručni prtlijag" znači prtlijag koji određena osoba unosi u kabинu zrakoplova,
- l) "nedostajući prtlijag (izgubljeni prtlijag)" znači prtlijag koji je bez pristanka volje ili nepoželjno odvojen od putnika ili posade zrakoplova, a koji je stigao odvojeno od vlasnika,
- m) "izuzetna carinska kontrola" znači carinska kontrola putnika i njegovog prtlijaga nakon što je putnik odabrao "zeleni kontrolni prolaz" u sustavu rada s dva kontrolna prolaza za putnički promet na međunarodnom bh. aerodromu,
- n) "operator aerodroma" je pravna osoba koja je vlasnik ili korisnik (airport user) aerodroma i upravlja aerodromom, registriran za pružanje aerodromskih usluga i ima važeću potvrdu za korištenje bh. aerodroma izdanu od nadležnog organa sukladno propisima koji uredjuju zračni promet,
- o) "operator zrakoplova" je pravna osoba koja je vlasnik ili korisnik zrakoplova,
- p) "avio - prijevoznik" je operator zrakoplova koji komercijalno prevozi osobe i ili stvari u zrakoplovu,
- r) "voda zrakoplova" je osoba s pravom konačne odluke, a odgovorna je za upravljanje i posluživanje zrakoplova tijekom trajanja leta i na tlu, rukovodi posadom zrakoplova, predstavlja zrakoplov te je ovlašten u odnosima s mjerodavnim tijelima preduzimati mjere. Ukoliko voda zrakoplova nije određen, pilot s najvišim rangom djeluje kao voda,
- s) "posada zrakoplova" znači osobe koje je vlasnik ili operator zrakoplova odredio za obavljanje određenih poslova u zrakoplovu za vrijeme letenja,
- t) "avionski tovarni list (engleski: Air Waybill, skraćeno AWB)" je dokument o prijevozu koji prati pošiljku (teret). Avionski tovarni list u međunarodnom zračnom avio - prijevozu izdaje avio - prijevoznik. Izdaje se za svaku pošiljku posebno i ne može se izdati za cijelokupno vozilo, što znači da se po jednom zrakoplovu može izdati onoliki broj avionskih tovarnih listova koliko ima pošiljatelja. Njegov izgled i način popunjavanja propisan je međunarodnim standardima (ICAO, IATA). Obvezan sadržaj AWB-a

reguliran je protokolom, a IATA (Udruženje međunarodnih avio prijevoznika) je utvrdila njegovu uniformnost.

GLAVA II - CARINSKI NADZOR NAD ZRAKOPLOVOM U MEĐUNARODNOM ZRAČNOM PROMETU

Odjeljak A. Carinski nadzor nad zrakoplovom

Članak 5.

(Obveze operatera aerodroma i operatera zrakoplova)

- (1) Operater aerodroma ili operater zrakoplova dužan je carinskom uredu na međunarodnom bh. aerodromu dostaviti red letenja zrakoplova u redovitom međunarodnom prometu u primjerenom roku prije početka njegovog važenja.
- (2) Operater aerodroma ili operater zrakoplova dužan je pravovremeno obavijestiti carinski ured:
 - a) o svim promjenama u redovitom redu međunarodnih letova zrakoplova,
 - b) o specijalnim letovima zrakoplova u međunarodnom prometu, s naznačenjem sata njihovog dolaska iz druge države i odlaska u drugu državu (u dalnjem tekstu: inozemstvo),
 - c) o svakom kašnjenju slijetanja i uzlijetanja zrakoplova u međunarodnom zračnom prometu.

Članak 6.

(Dolazak i odlazak zrakoplova u međunarodnom zračnom prometu)

Zrakoplovi u međunarodnom zračnom prometu u dolasku iz inozemstva mogu slijetati samo na međunarodni bh. aerodrom, odnosno polijetati za inozemstvo samo sa međunarodnog bh. aerodroma.

Članak 7.

(Slijetanje zrakoplova zbog više sile)

Ako zrakoplov zbog više sile bude primuđen da sleti izvan međunarodnog bh. aerodroma, voda zrakoplova dužan je o tome obavijestiti nadležni organ, radi stavljanja zrakoplova, posade i putnika pod nadzor, koji o tome odmah obavještava i najbliži carinski ured.

Članak 8.

(Carinski nadzor nad aerodromom i zrakoplovom u međunarodnom prometu)

- (1) Dio aerodroma koji je određen za međunarodni zračni promet nalazi se pod carinskim nadzorom koji se osigurava na način propisan ovom uputom.
- (2) Dio aerodroma koji je određen za međunarodni zračni promet sastoji se od:
 - a) carinske platforme,
 - b) čekaonice namijenjene za putnike u međunarodnom zračnom prometu (u dalnjem tekstu: tranzitna sala) i
 - c) prostorija za kontrolu putnika, posade i njihovog prtljaga.
- (3) Zrakoplovi, posada zrakoplova, putnici, putnički prtljag i roba podliježu carinskom nadzoru.
- (4) Carinskom nadzoru ne podliježu vojni zrakoplovi i zrakoplovi koji se koriste u carinske i policijske svrhe, osim u slučaju kada se koriste za komercijani prijevoz robe.
- (5) Na međunarodnom bh. aerodromu, radi provođenja mjera carinskog nadzora, zrakoplov koji saobraća s inozemstvom postavlja se na aerodromsku platformu koja se, dok je zrakoplov na njoj, smatra carinskom platformom.
- (6) Operater aerodroma koji obavlja aerodromske usluge pravovremeno obavještava carinski ured na kojem će se dijelu aerodromske platforme postaviti zrakoplov koji prometuje s inozemstvom i vrijeme njegovog slijetanja odnosno polijetanja.

(7) Zrakoplov koji dolazi iz inozemstva postavlja se na carinsku platformu, na kojoj se carinski nadzor nad tim zrakoplovom provodi od trenutka slijetanja (prelaska carinske linije) do izlaska putnika, istovara robe i kontrole posade ukoliko ista napušta zrakoplov.

(8) Zrakoplov koji odlazi u inozemstvo mora se postaviti na carinsku platformu najmanje pola sata prije polijetanja, i od tog vremena pa sve do prelaska carinske linije nalazi se pod carinskim nadzorom.

Članak 9.

(Carinska platforma)

- (1) "Carinska platforma" je dio aerodroma (aerodomske platforme) određen za međunarodni zračni promet koji je namijenjen za smještaj zrakoplova koji sleti iz inozemstva ili polijeće za inozemstvo u međunarodnom zračnom prometu radi izlaska i ulaska putnika, istovara ili utovara tereta i pošte, a u granicama je prostora koji obuhvata područje stalnog međunarodnog graničnog prijelaza koji je pod carinskim nadzorom.
- (2) Carinska platforma nije unaprijed određena i nije pod stalnim carinskim nadzorom, nego se dio aerodomske platforme smatra carinskom platformom sve dok je na njemu postavljen zrakoplov koji prometuje s inozemstvom.

Članak 10.

(Tranzitna sala)

- (1) Tranzitna sala mora biti tako osigurana da je onemogućen ulazak i izlazak osoba, te unošenje i iznošenje robe bez carinskog nadzora.
- (2) Pored putnika i članova posade zrakoplova koji putuju u inozemstvo, odnosno koji su u provozu preko carinskog područja Bosne i Hercegovine, u tranzitnu salu mogu ulaziti samo osobe koje obavljaju službenu djelatnost (osoblje aerodroma i radnici koje rade u tranzitnoj sali, carinski službenici, službenici granične policije i slično), koje su dužne, na vidnom mjestu, nositi službene oznake za dozvolu kretanja.
- (3) Izuzetno od stavka (2) ovoga članka, ako se na aerodromu dočekuju, odnosno ispraćaju domaći ili strani državnici, članovi izaslanstava i druge osobe u zvaničnoj posjeti inozemstvu odnosno Bosni i Hercegovini, u tranzitnu salu mogu, sukladno protokolu, ulaziti i druge osobe (pratnja, osiguranje, snimatelji, foto - reporteri, prevoditelji i drugi).

Članak 11.

(Ograničenje pristupa)

- (1) Na dijelu aerodroma koji je određen za međunarodni zračni promet mogu se nalaziti samo putnici koji odlaze u inozemstvo, odnosno dolaze iz inozemstva i osobe koje imaju odobrenje nadležne jedinice granične policije.
- (2) Ulazak, odnosno izlazak putnika iz dijela aerodroma koji je određen za međunarodni zračni promet, smatra se prelaskom carinske linije. Navedeno se ne odnosi na druge osobe (pratnja, osiguranje, snimatelji, foto - reporteri, prevoditelji i drugi) iz članka 10. stavak (3) ove upute.
- (3) Predstavnici zrakoplova i vlasnika robe, kao i sve druge osobe koje dolaze na dio aerodroma koji je određen za međunarodni zračni promet, odnosno odlaze sa tog dijela aerodroma, podliježu carinskom nadzoru kao osobe koje prelaze carinsku liniju.
- (4) Za vrijeme carinske kontrole zrakoplovu se mogu približiti samo osobe koje imaju odobrenje carinskog ureda.

Odjeljak B. Carinski postupak i carinski nadzor nad posadom, putnicima i prtljagom

Članak 12.

- (Carinski postupak i nadzor nad posadom i putnicima)
- (1) Operater aerodroma koji pruža aerodromske usluge dužan je carinskom uredu osigurati nužne prostore za provođenje carinskog nadzora i carinskog postupka, te prostorije za kontrolu putnika, posade i njihovog prtljaga.
 - (2) Kontrola putnika i posade i njihovog prtljaga vrši se u posebnoj prostoriji na međunarodnom bh. aerodromu koja je za to određena. Posada zrakoplova koji prometuje s inozemstvom ima prednost prilikom carinske kontrole.
 - (3) Pod prostorom iz stavka (1) ovoga članka podrazumijeva se dio prostorije na međunarodnom bh. aerodromu određen za preuzimanje prtljaga putnika u međunarodnom zračnom prometu na kojem su postavljeni pultovi za kontrolu prometa. Taj prostor utvrđuju sporazumno operater aerodroma i carinski ured.
 - (4) Ako na međunarodnom bh. aerodromu postoje tehničke i druge mogućnosti, carinski ured na aerodromu može odobriti da se carinska kontrola posade i putnika vrši na posebnom mjestu.
 - (5) Carinska kontrola posade, putnika i njihovog prtljaga koji se prevoze zrakoplovom koji prometuje na "tranzitnim" linijama po pravilu se ne vrši ako putnici i posada ne napuštaju zrakoplov ili ako se zadržavaju samo u tranzitnoj sali", ne dovodeći u pitanje primjenu članka 9. stavak (2) Zakona o graničnoj kontroli.
 - (6) "Tranzitna linija" smatra se let zrakoplova u međunarodnom prometu preko carinskog područja Bosne i Hercegovine, kada zrakoplov po utvrđenom redu letenja slijće na međunarodni bh. aerodrom, kao i kada slijće zbog kvara, uzimanja goriva, meteoroloških razloga i slično.
 - (7) Transferni putnici imaju prednost prilikom vršenja carinske kontrole.

Članak 13.

(Kontrola prtljaga koji se prevozi zrakoplovom koji dolazi iz inozemstva)

- (1) Operater aerodroma i operater zrakoplova dužni su osigurati kontinuirani nadzor prtljaga od trenutka predaje do trenutka njegovog preuzimanja od strane putnika ili od njega ovlaštene osobe, osim u vremenu kad je taj prtljag u neposrednom nadzoru carinskog ureda.
- (2) Carinska kontrola predanog i ručnog prtljaga putnika iz zrakoplova koji dolazi iz inozemstva obavlja se odmah nakon slijetanja zrakoplova sa međunarodnog leta i istovara prtljaga sukladno članku 100. do 105. Odluke.

Članak 14.

(Carinska kontrola prtljaga koji se utovara u zrakoplov koji odlazi u inozemstvo)

- (1) Carinska kontrola putničkog prtljaga koji se utovara u zrakoplov koji odlazi u inozemstvo obavlja se nakon predaje prtljaga (predati prtljag), prema analizi rizika.
- (2) Carinska kontrola ručnog prtljaga obavlja se nako što operater aerodroma pozove putnike na carinsku kontrolu neposredno pred početak međunarodnog leta zrakoplova koji odlazi u inozemstvo, prema analizi rizika.

Članak 15.

(Sustav s dva kontrolna prolaza za putnički promet)

- (1) Uprava za neizravno oporezivanje može, sukladno Aneksu 9. Konvencije o međunarodnom civilnom zrakoplovu, na međunarodnom bh. aerodromu, po zahtjevu operatera aerodroma, odobriti obavljanje carinske kontrole uvođenjem sustava s dva kontrolna prolaza koji omogućava

putnicima da robu koju sa sobom nose prijave, sukladno članku 140. stavak 1. točka (a) druga alineja Odluke, izborom između dva tipa kontrolnog prolaza ("zeleni" ili "crveni").

- (2) Korištenjem "zelenog kontrolnog prolaza" putnik prijavljuje da u svom prtljagu ima isključivo robu koja ne podlježe plaćanju carine i drugih neizravnih poreza niti podlježe zabranama ili ograničenjima pri uvozu. Putnik koji koristi "zeleni kontrolni prolaz" po pravilu neće biti podvrgnut carinskoj kontroli. Međutim, u slučaju postojanja osnovane sumnje da se kod putnika nalazi i druga roba od navedene, carinski službenici ovlašteni su obaviti izuzetu carinsku kontrolu.
- (3) "Crveni kontrolni prolaz" koriste putnici koji prijavljuju sve što nose sa sobom, u putničkom prometu. Putnici koji koriste ovaj kontrolni prolaz odnosno roba koju nose podvrgava se carinskoj kontroli.
- (4) Operater aerodroma dužan je, na pogodan način, obavijestiti putnike o funkciranju dvoprolaznog kontrolnog sustava iz stavka (1) ovoga članka. Svaki prolaz mora biti jasno i izričito označen, kako bi izbor između njih bio jednostavan i razumljiv za putnike. Prolazi trebaju biti locirani na dovoljnoj udaljenosti iza prostora za preuzimanje prtljaga, koji omogućavaju putniku da ima svoj prtljag sa sobom u trenutku odabira prolaza, kao i mogućnost donošenja odluke koji prolaz da izabere bez zadržavanja prolaza ostalim putnicima.
- (5) Odobrenje iz stavka (1) ovoga članka izdaje Sektor za carine u Središnjem uredu Uprave za neizravno oporezivanje, uz pribavljeno mišljenje carinskog ureda nadležnog za odnosni međunarodni bh. aerodrom.
- (6) Operater međunarodnog bh. aerodroma na kojem je do dana stupanja na snagu ove upute uspostavljen dvoprolazni kontrolni sustav iz stavka (1) ovoga članka, ne mora pribavljati odobrenje iz stavka (1) ovoga članka. Međutim, carinski ured nadležan za odnosni međunarodni bh. aerodrom dužan je, u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ove upute, u nazočnosti predstavnika operatera tog aerodroma provjeriti da li uspostavljeni dvoprolazni kontrolni sustav ispunjava uvjete iz stavka (4) ovoga članka, o čemu sačinjava zapisnik. Jedan primjerak zapisnika, potpisani od strane carinskog ureda i predstavnika operatora aerodroma, dostavlja Sektoru za carine.
- (7) Ako u slučaju iz stavka (6) ovoga članka carinski ured nađe da uspostavljeni dvoprolazni kontrolni sustav iz stavka (1) ovoga članka ne zadovoljava uvjete iz stavka (4) ovoga članka, na zapisniku će konstatirati utvrđene nedostatke i operateru aerodroma dati primjerok rok za otklanjanje istih. Otklanjanje tih nedostataka carinski ured mora provjeriti i to konstatirati na zapisniku (s pozivom na prethodni zapisnik), te o tome obavijestiti Sektor za carine.

Odjeljak C. Robni manifest i kontrolnik robnih manifesta

Članak 16.

(Robni manifest)

- (1) Zrakoplovi u međunarodnom zračnom prometu (u dolasku i odlasku), uz ostale priložene dokumente, moraju imati robni manifest (cargo manifest) ili drugi međunarodno priznati dokument (na primjer, izvod iz robnog manifesta) pri dolasku iz inozemstva ili polijetanju za inozemstvo, kojim se carinskom uredu pokazuje (predočava) ukupan teret koji zrakoplov prevozi. Ako zrakoplov ne prevozi robu, u robni manifest se upisuje naznaka "bez tereta".
- (2) U robni manifest upisuju se podatci o robi koja se prevozi na temelju podataka iz prijevoznih dokumenata (avionskih tovarnih listova). Robni manifest je popis pošiljki koje se

- šalju zrakoplovom odredene linije, odredenog dana na određeno odredište. Robni manifest je prateći dokument ukupnog tereta utovarenog u zrakoplov.
- (3) Za ispravnost robnog manifesta odgovoran je voda zrakoplova, odnosno osoba koja je podnijela manifest carinskom uredu.
- (4) Robni manifest mora sadržavati podatke o zrakoplovu, aerodromu i državi u kojoj je zrakoplov registriran, broj i datum leta, mjesto utovara i mjesto istovara robe, podatke o avionskim tovarnim listovima, kao i podatke o robi koju zrakoplov prevozi (broj paketa, uobičajeni trgovački opis robe uključujući i sve detalje potrebne za identifikaciju tereta odnosno robe).
- (5) Podatci o prtljagu koji putnici nose sa sobom ne upisuju se u robni manifest.
- (6) Ako u robnom manifestu nedostaje neki od podataka iz stavka (4) ovoga članka ili je neki podatak netočan, carinski ured vraća manifest, naznačavajući na njemu koji podatak nedostaje ili koji podatak treba ispraviti, kao i rok u kojem se manifest mora dopuniti odnosno ispraviti.
- (7) Ako voda zrakoplova, za zrakoplov koji mora imati robni manifest, ne predlaže u određenom roku carinskom uredu robni manifest i druge propisane dokumente, carinski ured može narediti da se roba istovari i čuva pod carinskim nadzorom na teret i rizik vode zrakoplova.
- (8) Za zrakoplov koji dolazi iz inozemstva priznaje se strani robni manifest, ako je preveden na jedan od jezika u službenoj uporabi u Bosni i Hercegovini, ili ako je sastavljen na engleskom, ruskom, francuskom ili španjolskom jeziku.
- (9) Robni manifest ne moraju imati zrakoplovi navedeni u članku 8. stavak (4) ove upute, osim u slučaju kada se koriste za komercijalni prijevoz robe.

Članak 17.

(Podnošenje robnog manifesta)

- (1) Voda zrakoplova koji dolazi iz inozemstva, odnosno osoba koja je za to ovlaštena, dužna je za robu koju prevozi podnijeti carinskom uredu robni manifest (ili izvod iz robnog manifesta) čim zrakoplov sleti na aerodrom, a na zahtjev carinskog ureda dužna je uz robni manifest pokazati i sve ostale dokumente koji prate robu koju prevozi.
- (2) Voda zrakoplova koji odlazi u inozemstvo, odnosno osoba koja je za to ovlaštena, dužna je carinskom uredu podnijeti robni manifest najkasnije pola sata prije poljetanja zrakoplova, a na zahtjev carinskog ureda dužna je pokazati i sve ostale dokumente o robi koju prevozi.

Članak 18.

(Kontrolnik robnog manifesta u odlasku i odlasku zrakoplova)

- (1) Robni manifest, nakon prihvatanja od strane nadležnog carinskog ureda na međunarodnom bh. aerodromu, zavodi se (registruje), ovisno od situacije, u odgovarajući kontrolnik propisan ovim člankom.
- (2) U "Kontrolnik manifesta u dolasku", čiji je izgled i sadržaj dan u točki a) Priloga 1. ove upute, upisuju se podatci o robnom manifestu u dolasku (uvozu) i robi na koju se manifest odnosi, kako slijedi:
- u rubriku 1 (Redni broj): redni broj pod kojim se robni manifest zavodi u kontrolnik,
 - u rubriku 2 (Datum): datum kada se robni manifest zavodi u kontrolnik,
 - u rubriku 3 (Broj avionskog tovarnog lista): broj i oznaka avionskog tovarnog lista (ili listova) na temelju kojeg se roba prevozi,
 - u rubriku 4 (Naziv avio - prijevoznika koji prevozi robu, broj i datum leta): upisuje se naziv avio - prijevoznika koji prevozi robu, broj i datum međunarodnog leta kojim se roba prevozi,

- u rubriku 5 (Izvoznik): podatci o izvozniku/posiljatelju robe na koji se robni manifest odnosi, odnosno podatci o osobi na koju glasi avionski tovarni list,
- u rubriku 6 (Vrsta robe): trgovački uobičajeni naziv robe,
- u rubriku 7 (Težina u kg): ukupna bruto težina robe u kilogramima, koja je prijavljena manifestom,
- u rubriku 8 (Broj koleta): ukupan broj koleta robe koji je naveden u robnom manifestu,
- u rubriku 9 (Podatci o izvoznoj ili provoznoj carinskoj prijavi): ovisno od situacije, MRN broj i datum izvozne carinske prijave na temelju koje je roba iz robnog manifesta izvozno ocarinjena i šifra izvoznog postupka iz prve potpodjеле polja 37 te izvozne prijave; ili MRN broj i datum provozne carinske prijave u situaciji kada je od strane carinskog ureda iz unutrašnjosti strana roba (roba koja nije bh. roba) upućena po postupku provoza (na primjer iz privremenog smještaja) u odredišni carinski ured na odnosnom međunarodnom bh. aerodromu radi

prijevoza u zračnom prometu do odredišta u inozemstvu.

Ako se u zrakoplov u odlasku utovara strana roba iz privremenog smještaja odobrenog na odnosnom međunarodnom bh. aerodromu, u ovu rubriku upisuju se podaci o robnom manifestu u odlasku kojim je obuhvaćena ta roba i kojim je za istu razdužen privremeni smještaj,

- j) u rubriku 10 (napomena): prema potrebi, upisuju se napomene koje se odnose na postupak s robom i robnim manifestom.

GLAVA III - CARINSKI NADZOR I CARINSKI POSTUPAK SA ZRAKOPLOVOM KOJI DOLAZI IZ INOZEMSTVA

Članak 19.

(Carinska kontrola zrakoplova koji dolazi iz inozemstva)

- (1) Zrakoplov koji dolazi iz inozemstva postavlja se na carinsku platformu odmah po slijetanju, od kog trenutka carinski ured stavlja zrakoplov pod carinski nadzor i vrši carinska kontrola posade i zrakoplova.
- (2) Carinska kontrola zrakoplova sastoji se od sravnjavanja robnog manifesta sa stanjem robe po količini i oznakama koleta, pregleda pilotske i putničke kabine i pregleda robe i opreme koja služi za opskrbu zrakoplova.
- (3) Ako postoji osnovana sumnja da se u zrakoplovu nalazi skrivena roba, carinski službenici mogu izvršiti pretres zrakoplova.
- (4) Pretres zrakoplova vrši se u nazočnosti vode zrakoplova, odnosno osobe koju on odredi, a po potrebi uz sudjelovanje stručnih radnika.
- (5) Po izvršenom pretresu zrakoplova, carinski ured sačinjava zapisnik u kojem, pored rezultata izvršenog pretresa, navodi ime i prezime osobe u čijoj nazočnosti je izvršen pretres. Zapisnik potpisuju osobe koje su nazočile pretresu zrakoplova.
- (6) Ako prilikom carinskog pregleda zrakoplova treba skinuti pojedine pričvršćene dijelove, iste na zahtjev carinskog službenika skida član posade ili druga osoba koju odredi voda zrakoplova.

Članak 20.

(Istovar robe iz zrakoplova u dolasku)

- (1) Kao mjesto unosa robe u carinsko područje Bosne i Hercegovine smatra se prvi međunarodni bh. aerodrom, sukladno članku 83. točka (d) Odluke.
- (2) Sukladno članku 34. stavku 1. Zakona, istovar robe iz zrakoplova u dolasku iz inozemstva vrši se pod carinskim nadzorom, na temelju robnog manifesta i drugih dokumenata koji prate robu.
- (3) Istovar robe vrši se u nazočnosti avio - prijevoznika (vozara), odnosno osobe koju je avio - prijevoznik odredio za preuzimanje i prijevoz robe poslije istovara do mjesta određenog za smještaj robe i carinskog službenika koji utvrđuje stanje pakiranja koleta i srađuje podatke o broju i oznakama koleta iz robnog manifesta sa podatcima na koletima.
- (4) Ako se roba doprema na paletama, odnosno kontejnerima ili ako je istovaren veliki broj koleta, utvrđivanje stanja pakiranja i srađivanje podataka o broju i oznakama koleta iz robnog manifesta s podatcima na koletima može se vršiti neposredno prilikom prijema robe na mjestu određenom za smještaj.
- (5) Ako carinski službenik utvrđi da stanje robe odgovara podatcima iz robnog manifesta, odnosno prijavljrenom stanju, to potvrđuje na dva primjerka manifesta, od kojih jedan primjerak ostaje kod vode zrakoplova, odnosno osobe

koju on odredi, a drugi primjerak služi za daljnje postupanje s robom (vidjeti članak 21.).

- (6) Ako carinski službenik utvrđi da stanje robe ne odgovara podatcima iz robnog manifesta u pogledu količine i oznaka na koletama, da su koleta oštećena ili da se roba iz njih na bilo koji način rasipa, carinski službenik o tome sačinjava zabilješku na robnom manifestu, a osoba ovlaštena za preuzimanje i prijevoz robe poslije istovara do mjesta za smještaj robe koje odredi carinski službenik o tome sačinjava zapisnik, koji potpisuje ta osoba i carinski službenik.
- (7) Ako se prilikom istovara robe iz zrakoplova utvrđi da je prtljag prispio odvojeno od vlasnika, s njim se postupa sukladno čl. 27. do 34. ove upute.

Članak 21.

(Postupanje s robom istovarenom iz zrakoplova u dolasku)

- (1) Operater zrakoplova ili operater aerodroma mora robu iz članka 20. ove upute istovarenu iz zrakoplova u dolasku pokazati (predočiti) carinskom uredu na međunarodnom bh. aerodromu dolaska, na temelju manifesta i/ili drugih dokumenata koji prate robu.
- (2) Roba iz stavka (1) ovoga članka, koja je pokazana carinskom uredu, može biti:
 - a) stavljenja u privremeni smještaj sukladno čl. 40. do 50. Zakona, ili
 - b) stavljenja u odgovarajući uvozni postupak, ili
 - c) stavljenja u postupak provoza radi upućivanja iste, cestovnim prometem, carinskom uredu odredišta robe, ili
 - d) stavljenja u postupak provoza sukladno članku 283. Odluke, radi upućivanja iste zračnim prometom na drugi odredišni međunarodni bh. aerodrom.
- (3) S robom koja ostaje u zrakoplovu, a namijenjena je istovaru na stranom aerodromu, postupa se sukladno članku 51. Zakona.
- (4) Ako se roba iz stavka (1) ovoga članka, poslije pokazivanja carinskom uredu, stavlja u privremeni smještaj u odobreni prostor za privremeni smještaj, u tom slučaju za pokazanu robu koja se stavlja u privremeni smještaj podnosi se zbirna prijava. Zbirnu prijavu podnosi neko od osoba iz članka 41. stavak 2. Zakona, na propisanom obrascu zbirne prijave. Međutim, kao zbirna prijava može se koristiti robni manifest ili komercijalni dokument, ako su ispunjeni uvjeti za prihvatanje nekog od tih dokumenata kao zbirne prijave. Uz zbirnu prijavu podnose se svi ostali dokumenti koji prate robu. Nakon privremenog smještaja, roba može biti razdužena prijavljivanjem za neki od carinskih postupka za koji ispunjava uvjete, ili otpremom u inozemstvo sukladno članku 25. ove upute.
- (5) Ako se roba iz stavka (1) ovoga članka, poslije pokazivanja carinskom uredu, dalje cestovnim prometem prevozi do drugog odredišta u carinskom području Bosne i Hercegovine, osoba koja je preuzela odgovornost za prijevoz robe nakon istovara iz zrakoplova u dolasku ili osoba iz članka 41. stavak 2. točka (b) Zakona istu stavlja u postupak provoza, podnošenjem carinske prijave za postupak provoza (TR prijava) ili karneta TIR koji je pratio robu u dolasku iz inozemstva, ovisno od situacije.
- (6) Ako se roba iz stavka (1) ovoga članka, poslije pokazivanja carinskom uredu, prijavljuje za odgovarajući uvozni carinski postupak, deklarant za istu kod tog ureda podnosi carinsku prijavu za uvozni carinski postupak u koji robu stavlja, s propisanim dokumentima i sukladno pravilima tog postupka.
- (7) Do trenutka prihvatanja zbirne prijave iz stavka (4) ili provozne carinske prijave ili TIR karneta iz stavka (5) ili

uvozne carinske prijave iz stavka (6) ovoga članka, ovisno od situacije, roba iz stavka (1) ovoga članka pokazana carinskom uredu ima status robe u privremenom smještaju sukladno članku 47. Zakona. Za robu odgovoran je avio - prijevoznik ili druga osoba iz članka 41. stavak 2. Zakona, ovisno od situacije.

Članak 22.

(Istovar robe iz zrakoplova u dolasku radi utovara u drugi zrakoplov i daljnje otpreme u inozemstvo)

- (1) Izuzetno od članka 21. ove upute, zbirna prijava (za privremeni smještaj) ili carinska prijava za postupak provoza ne podnosi se ako se iz zrakoplova koji je pristigao iz inozemstva istovara roba koja je u provozu preko carinskog područja Bosne i Hercegovine, a koja će se utovariti u drugi zrakoplov radi daljnog prijevoza izvan carinskog područja Bosne i Hercegovine, pod uvjetom da se pretovar izvrši u roku od 24 sata. Pretovar se obavlja pod carinskim nadzorom, a na dolazećem i odlazećem robnom manifestu naznačava se sveza - transfer.
- (2) U slučaju iz stavka (1) ovoga članka, čl. 19. i 20. ove upute primjenjuju se na odgovarajući način.
- (3) Za robu iz stavka (1) ovoga članka odgovoran je avio - prijevoznik, odnosno osoba koja je preuzeila robu od avio - prijevoznika.

Članak 23.

(Avio - pošiljke koje se prevoze cestovnim prijevoznim sredstvom)

- (1) Robu koja se, zbog svoje prirode, količine, gabarita ili drugih okolnosti, ili loših vremenskih uvjeta leta ili zbog drugih razloga, ne može prevesti zrakoplovom do odredišnog međunarodnog bh. aerodroma u carinskom području Bosne i Hercegovine ili do odredišnog aerodroma u inozemstvu, avio - kompanija može do tog aerodroma prevesti cestovnim prijevoznim sredstvom.
- (2) U slučaju iz stavka (1) ovoga članka kod uvoza robe, prijevoz robe nakon ulaska u carinsko područje Bosne i Hercegovine do odredišnog carinskog ureda nadležnog za međunarodni bh. aerodrom odredišta prema avionskom tovarnom listu vrši se po postupku provoza na temelju carinske prijave za postupak provoza (TR prijava) ili na temelju karneta TIR, ovisno od situacije.
- (3) Uz provoznu carinsku prijavu (TR prijava) ili karnet TIR iz stavka (2) ovoga članka, pored CMR, podnosi se i robni manifest za određenu avio - liniju i primjerak avionskog tovarnog lista za svu robu koja se nalazi u prijevoznom sredstvu prilikom ulaska u carinsko područje Bosne i Hercegovine.
- (4) U slučaju iz stavka (1) ovoga članka kod izvoza robe, pored dokumenata iz stavka (3) ovoga članka prijevoznik, odnosno ovlaštena osoba podnosi carinskom uredu i sve izvozne carinske prijave po kojima je izvozno ocarinjena roba koja se izvozi u tom prijevoznom sredstvu.

GLAVA IV - CARINSKI POSTUPAK SA ZRAKOPLOVOM KOJI ODLAZI U INOZEMSTVO

Članak 24.

(Utovar izvozno ocarinjene robe u zrakoplov koji odlazi u inozemstvo)

- (1) Voda zrakoplova ili osoba koju on odredi dužna je najmanje pola sata prije polijetanja zrakoplova koji odlazi u inozemstvo podnijeti carinskom uredu manifest s pratećim dokumentima, na temelju kojih je izvršeno izvozno carinjenje robe. Ako su dokumenti usuglašeni s robnim manifestom, carinski ured to potvrđuje na primjercima robnog manifesta.

- (2) Ako podatci iz stavka (1) ovoga članka nisu usuglašeni, carinski ured vraća robni manifest, stavljući na robni manifest zabilješku o utvrđenim neispravnostima.
- (3) Izvozno ocarinjena roba utovara se u zrakoplov u nazočnosti carinskog službenika, koji srađuje stanje robe po količini i oznakama koleta s podatcima iz robnog manifesta i pratećih dokumenata na temelju kojih je izvršeno izvozno carinjenje robe (izvozne carinske prijave), a prema potrebi, i pregledom robe u koletima.
- (4) Ako carinski službenik utvrdi da stanje robe koja se utovara u zrakoplov odgovara podatcima iz robnog manifesta i pratećih dokumenata na temelju kojih je izvršeno izvozno carinjenje, carinski službenik ovjerava robni manifest, jedan primjerak robnog manifesta zadržava, a ostale primjerke vrši zrakoplova ili osobi koju on odredi. Po polijetanju zrakoplova carinski službenik razdužuje izvozne carinske prijave.
- (5) Ako carinski službenik utvrdi da stanje robe ne odgovara podatcima iz robnog manifesta i dokumenata na temelju kojih je izvršeno izvozno carinjenje, carinski službenik u nazočnosti vode zrakoplova ili druge osobe koju on odredi sačinjava zapisnik o utvrđenim nepravilnostima i o tome stavlja zabilješku na robnom manifestu i izvoznim carinskim prijavama, a prema potrebi zadržava robu radi utvrđivanja činjeničnog stanja, te o tome obavještava izvozni carinski ured koji je izvozno ocarinio robu.
- (6) Ako se stanje robe slaže s podatcima iz robnog manifesta i izvoznih carinskih dokumenata, ali se cijelokupna roba ne može utovariti u zrakoplov, carinski službenik o tome stavlja zabilješku na robnom manifestu i izvoznoj carinskoj prijavi. Osoba koja je preuzeila robu evidentira podatke o neutovarenoj robi u poseban kontrolnik, koji kontrolnik se razdužuje brojem i datumom odnosnog leta i brojem i datumom dokumenta na temelju kojeg je roba naknadno utovarena u zrakoplov koji odlazi u inozemstvo.
- (7) U slučaju iz stavka (6) ovoga članka, carinski ured potvrđuje na izvoznoj carinskoj prijavi da je roba istupila iz carinskog područja Bosne i Hercegovine tek kada se i preostala količina robe otpremi u inozemstvo.

Članak 25.

(Otprema robe iz privremenog smještaja zrakoplovom koji odlazi u inozemstvo)

- (1) Kada se strana roba, koja se nalazi u privremenom smještaju u odobrenom prostoru za privremeni smještaj koji je pod nadzorom carinskog ureda na međunarodnom bh. aerodromu, otprema izvan carinskog područja Bosne i Hercegovine zračnim prometom, a carinski ured na tom aerodromu otpreme je i polazni i odredišni carinski ured, ne podnosi se carinska prijava za postupak provoza, već se otprema, pod carinskim nadzorom, obavlja na temelju odlazećeg robnog manifesta za tu robu. Taj manifest se zavodi u Kontrolnik manifesta u odlasku.
- (2) Istup odnosno otpremu robe iz stavka (1) ovoga članka izvan carinskog područja Bosne i Hercegovine potvrđuje navedeni carinski ured na odlazećem robnom manifestu, nakon čega se, na temelju tog manifesta razdužuje i privremeni smještaj robe njime obuhvaćene.

Članak 26.

(Carinska kontrola i odobrenje za polijetanje zrakoplova koji odlazi u inozemstvo)

- (1) Carinsku kontrolu zrakoplova, posade i putnika koji odlaze u inozemstvo i njihovog prtljaga vrši carinski ured na međunarodnom bh. aerodromu sa kojeg zrakoplov neposredno polijeće za inozemstvo.

- (2) Carinska kontrola zrakoplova koji odlazi u inozemstvo vrši se poslije kontrole koju obavljaju radnici drugih organa (granične policije i drugo).
- (3) Carinski ured na međunarodnom bh. aerodromu s kojeg zrakoplov neposredno polijeće za inozemstvo prvo vrši kontrolu putnika i njihovog ručnog prtljaga, a zatim pregled zrakoplova i kontrolu članova posade. Poslije tih kontrola provjerava ispravnost carinskih obilježja stavljenih na prostorije u kojima je smješten prtljag putnika.
- (4) Ako se pregledom utvrdi da se stanje robe i prtljaga slaže s podatcima iz robnog manifesta, prijevoznih i carinskih dokumenata i da su stavljeni carinska obilježja nepovrijeđena, carinski ured daje odobrenje da zrakoplov može poletjeti.
- (5) Poslije carinske kontrole, do polijetanja, zrakoplovu se može pristupiti samo po odobrenju carinskog ureda.

GLAVA V - CARINSKI POSTUPAK S IZGUBLJENIM PRTLJAGOM

Članak 27.

(Prijava izgubljenog prtljaga od strane putnika)

Ako registrirani prtljag nije stigao letom iz inozemstva kojim je stigao njegov vlasnik (putnik), putnik odmah treba, s avionskom kartom i naljepnicom za registrirani prtljag, prijaviti gubitak prtljaga službi operatera aerodroma nadležnoj za obavljanje poslova potrage u svezi izgubljenog prtljaga u međunarodnom zračnom prometu ("lost and found" ili "lost&found") organizirano, sukladno Konvenciji o međunarodnom civilnom zrakoplovstvu, na međunarodnom bh. aerodromu na koji je putnik stigao (u daljem tekstu: operater aerodroma).

Članak 28.

(Pokazivanje carinskom uredu prtljaga prispijelog odvojeno od putnika)

- (1) Izgubljeni prtljag koji je u međunarodnom zračnom prometu prispio odvojeno od putnika operater aerodroma pokazuje (predočava) carinskom uredu, odmah po slijetanju zrakoplova kojim je prtljag prispio i iskrcanju prtljaga.
- (2) Prtljag iz stavka (1) ovoga članka nalazi se pod carinskim nadzorom do uručenja putniku, do vraćanja u inozemstvo odnosno do provođenja odgovarajućeg carinski odobrenog postupanja ili uporabe.
- (3) S ručnim prtljagom nađenim u zrakoplovu postupa se kao i s prtljagom koji nije prispio s putnikom.

Članak 29.

(Smještaj prtljaga u posebne prostorije)

- (1) Prtljag koji je prispio odvojeno od putnika po iskrcavanju iz zrakoplova smješta se u posebnu prostoriju službe traganja operatera aerodroma.
- (2) Posebne prostorije iz stavka (1) ovoga članka, odobrava nadležni carinski organ sukladno carinskim propisima o odobravanju prostora za privremeni smještaj robe.

Članak 30.

(Evidencija prtljaga)

- (1) Podatke o prtljagu iz članka 31. stavak (1) točka b) ove upute carinski ured upisuje u Kontrolnik prtljaga koji je prispio odvojeno od vlasnika (RUSH), koji je kontrolnik o privremenom smještaju navedenog prtljaga.
- (2) Izgled i sadržaj kontrolnika iz stavka (1) ovoga članka dan je u Prilogu 2. ove upute.

Članak 31.

(Puštanje u slobodan promet ili privremeni smještaj prtljaga po prispijeću)

- (1) Prtljag koji je prispio odvojeno od putnika, nakon pokazivanja carinskom uredu, može biti:

- a) pušten ispod carinskog nadzora odnosno pušten u slobodan promet usmeno, ako carinski ured, prema analizi rizika i ili pregleda putem skener uređaja, smatra da isti ne sadrži robu koja podliježe zabranama ili ograničenjima niti robu na koju se plaćaju uvozne i druge propisane pristojbe, ili
 - b) stavljen u privremeni smještaj u prostorije iz članka 29. ove upute, sukladno odredbama carinskih propisa o privremenom smještaju.
- (2) Po puštanju u slobodan promet prtljaga iz stavka (1) točka a) ovoga članka isti preuzima operater aerodroma radi uručivanja njegovom vlasniku.
 - (3) U slučaju iz stavka (1) točka b) ovoga članka stavljanje prtljaga u privremeni smještaj carinski ured evidentira navodenjem zabilješke o privremenom smještaju na specifikaciji o prtljagu (ili drugom dokumentu o prtljagu) predloženu uz prtljag. U zabilješci navodi se vrsta kontrolnika (RUSH), broj i datum evidencije predmetnog prtljaga u kontrolniku RUSH iz članka 30. ove upute i krajnji rok privremenog smještaja (na primjer: "RUSH 42/10.11.2017/privremeni smještaj odobren do.... 20...."). U tom slučaju, ta specifikacija smatra se zbirnom prijavom ako ista sadrži podatke na temelju kojih se može identificirati prtljag, u protivnom operater aerodroma za predmetni prtljag treba podnijeti zbirnu prijavu na propisanom obrascu zbirne prijave. Po stavljanju prtljaga u privremeni smještaj, carinski ured specifikaciju s upisanom zabilješkom zadržava a primjerak/presliku iste vraća operateru aerodroma.
 - (4) U slučaju iz stavka (3) ovoga članka operater aerodroma obavještava vlasnika prtljaga o prispijeću prtljaga i privremenom smještaju istog, kao i o tome da taj prtljag vlasnik treba prijaviti carinskom uredu radi provođenja zahtijevanog carinskog postupka i nakon toga preuzeti prtljag ili te radnje, u njegovo ime i za njegov račun, može preduzeti zastupnik kojeg je naveo u podnijetoj punomoći (ovlaštenju) za zastupanje. U tom obavještenju navodi i datum isteka roka privremenog smještaja do kojeg se najkasnije mora prijaviti prtljag carinskom uredu kao i posljedice koje mogu nastupiti uslijed neprijavljinja prtljaga.

Članak 32.

(Rok privremenog smještaja prtljaga)

- (1) Prtljag iz članka 31. stavak (3) ove upute može biti u odobrenom privremenom smještaju u roku određenom sukladno članku 46. Zakona.
- (2) Ako u roku iz stavka (1) ovoga članka, prtljag nije prijavljen carinskom uredu za odgovarajuće carinski odobreno postupanje ili uporabu, po isteku tog roka carinski ured postupa sukladno članku 50. Zakona i članku 98. Odluke.

Članak 33.

(Vraćanje prtljaga u inozemstvo)

Ako služba traganja operatera aerodroma zahtijeva da se prtljag vrati u inozemstvo, carinski ured provodi mjere carinskog nadzora kao pri redovitom otpremanju prtljaga putnika koji odlaze u inozemstvo.

Članak 34.

(Carinjenje prtljaga)

- (1) Ako se prtljag koji je prispio odvojeno od putnika carini, carinski ured postupa sukladno propisima o postupku s robom koju putnici sa sobom nose.
- (2) Carinski postupak s prtljagom koji je prispio odvojeno od putnika je žuran.

GLAVA VI - CARINSKI NADZOR NAD DIJELOVIMA ZRAKOPLOVA

Članak 35.

(Uzimanje na pozajmicu dijelova za zamjenu ili rezervnih dijelova za zrakoplov)

- (1) Voda domaćeg zrakoplova, odnosno ovlaštena osoba, može na stranom aerodromu otvorenom za međunarodni promet uzeti na pozajmicu (poslugu) dio za zamjenu ili rezervni dio za zrakoplov, o čemu je dužan odmah po povratku u carinsko područje Bosne i Hercegovine carinskom uredu podnijeti Listu pozajmica na obrascu iz Priloga 3. ove upute, u dva primjerka.
- (2) Kada provjeri podatke, carinski ured ovjerava Listu pozajmica iz stavka (1) ovoga članka i jedan primjerak zadržava, a drugi predaje vodi zrakoplova, odnosno ovlaštenoj osobi.
- (3) Prilikom vraćanja dijela za zamjenu ili rezervnog dijela za zrakoplov koji je uzet na pozajmicu, carinskom uredu podnosi se ovjeren primerak Liste pozajmica iz stavka (1) ovoga članka, na kojem taj ured ovjerava vraćanje dijela za zamjenu ili rezervnog dijela za zrakoplov i o tome unosi napomenu na primjerku Liste pozajmice koji se nalazi kod tog ureda.
- (4) Ako kompanija koja obavlja avio - prijevoz, na međunarodnom bh. aerodromu dà na pozajmicu dio za zamjenu ili rezervni dio za zrakoplov stranoj zrakoplovnoj kompaniji postupa se sukladno stavku (1) ovoga članka.
- (5) Vraćanje dijela za zamjenu ili rezervnog dijela za zrakoplov koji je uzet na pozajmicu, mora se izvršiti u roku od 90 dana. Izuzetno, u opravdanim slučajevima carinski ured može taj rok produžiti za još 30 dana.
- (6) Na međunarodnom bh. aerodromu domaća pravna osoba može sa stranim avio - prijevoznikom razmjenjivati motore i rezervne dijelove za zrakoplov.
- (7) Carinski ured odlaže primjerke Liste pozajmica zadržanih sukladno stavku (2) ovoga članka kronološkim redom i na temelju tih lista i evidencije iz članka 37. stavak (4) ove upute provodi carinski nadzor i kontrolu stanja dijelova za popravak i održavanje zrakoplova u zalihamama, te davanje na pozajmicu i vraćanje dijelova zrakoplova.

Članak 36.

(Slanje motora, odnosno dijelova zrakoplova u inozemstvo radi zamjene neispravnih)

- (1) Slanje motora, odnosno dijelova zrakoplova u inozemstvo radi zamjene neispravnih motora odnosno dijelova na domaćim zrakoplovima koji se nalaze u inozemstvu vrši se po propisima o privremenom izvozu robe.
- (2) Ako se motor domaćeg zrakoplova ostavi u inozemstvu radi popravka, voda zrakoplova to prijavljuje carinskom uredu na matičnom bh. aerodromu.
- (3) Ako je neispravan motor odnosno neispravan dio zrakoplova poslan iz Bosne i Hercegovine u inozemstvo radi zamjene, dokumentacija o izvoznom carinjenju podnosi se uz uvoznu deklaraciju.
- (4) Ako je motor odnosno dio za zrakoplov kupljen u inozemstvu i tamo ugrađen u domaći zrakoplov, carinska dokumentacija o vraćanju neispravnog motora, odnosno neispravnog dijela zrakoplova prilaže se dokumentaciji o uvoznom carinjenju kupljenog motora, odnosno dijela zrakoplova.

Članak 37.

(Zalihe stranih dijelova za popravak i održavanje zrakoplova)

- (1) Avio - prijevoznik, odnosno pravna osoba koja ima zaključen ugovor sa avio - prijevoznikom a bavi se popravkom i održavanjem zrakoplova i njihovih dijelova

može na međunarodnom bh. aerodromu, u odgovarajućim prostorijama, pod carinski nadzor smještati strane dijelove za popravak i održavanje zrakoplova (dalje u tekstu: zalihe; engleski: stock).

- (2) Na zahtjev osobe iz stavka (1) ovoga članka, odnosno ovlaštene osobe, prostorije za držanje zaliha koje ispunjavaju uvjete za provođenje mjera carinskog nadzora i kontrole, nadležni carinski organ odobrava prema odredbama carinskih propisa kojima je reguliran privremeni smještaj robe.
- (3) Dijelovi zrakoplova koji su smješteni u zalihe iz stavka (1) ovoga članka mogu se koristiti za popravak domaćih i stranih zrakoplova na međunarodnim bh. aerodromima (pulske pozajmice) i za upućivanje u inozemstvo radi popravka domaćih i stranih zrakoplova na stranom aerodromu.
- (4) Evidenciju o dijelovima zrakoplova koji se nalaze u zalihamu na međunarodnom bh. aerodromu vodi osoba iz stavka (1) ovoga članka, odnosno ovlaštena osoba na Listi evidencije rezervnih dijelova u zalihamu, na obrascu iz Priloga 4. ove upute.
- (5) Evidencija iz stavka (4) ovoga članka mora se voditi točno i ažurno, te mora sadržavati naročito podatke o vrsti i količini dijelova zrakoplova, datumu smještaja i izdavanja dijelova zrakoplova.
- (6) Evidenciju iz stavka (4) ovoga članka kontrolira i ovjerava carinski ured.

Članak 38.

(Zalihe rezervnih dijelova za zrakoplov otvorenih u inozemstvu)

- (1) Ako je domaći avio - prijevoznik u državi (ili državama) u koju je privremeno izvezao zrakoplov u zakup otvorio zalihe rezervnih dijelova za zrakoplov, o slanju i vraćanju rezervnih dijelova iz zaliha na matičnom aerodromu u ove zalihe, dužan je voditi evidenciju na obrascu iz članka 37. stavak (4) ove upute.
- (2) Domaći avio - prijevoznik dužan je, po isteku ugovora o zakupu zrakoplova, vratiti sve dijelove za zrakoplov, odnosno da ih izvozno ocarini.
- (3) Domaći avio - prijevoznik može, sukladno stavku (1) ovoga članka, u zalihe u inozemstvu slati i potrošni materijal, koji je dužan da izvozno ocarini do devetog u tekućem mjesecu za prethodni mjesec.
- (4) Evidenciju iz stavka (1) ovoga članka kontrolira i ovjerava carinski ured.

Članak 39.

(Rokovi za postupanje)

- (1) Carinski ured može, na zahtjev osobe iz članka 37. stavak (1) ove upute, odobriti da, bez potpune dokumentacije, izuzme ispod carinskog nadzora strane dijelove za žurne popravke zrakoplova, a prije uplate uvoznih i drugih pristojbi.
- (2) Osoba iz članka 37. stavak (1) ove upute dužna je za dijelove iz stavka (1) ovoga članka podnijetu uvoznu carinsku prijavu najkasnije u roku od tri mjeseca od dana podizanja dijelova.
- (3) Ako osoba iz članka 37. stavak (1) ove upute ne podnese uvoznu carinsku prijavu u roku iz stavka (2) ovoga članka, carinski ured pokreće postupak za naplatu uvoznih i drugih pristojbi po službenoj dužnosti.

Članak 40.

(Upućivanje domaćeg zrakoplova u inozemstvo radi redovitog pregleda ili popravka)

Ako se domaći zrakoplov upućuje u inozemstvo radi redovitog pregleda ili popravka te se privremeno izvoze i dijelovi

zrakoplova za zamjenu u inozemstvu, provodi se postupak privremenog izvoza u okviru vanjske obrade.

GLAVA VII - OPSKRBA ZRAKOPLOVA U MEĐUNARODNOM ZRAČNOM PROMETU

Članak 41. (Opskrba zrakoplova)

- (1) Zrakoplov koji prometuje na međunarodnim linijama može se, pod carinskim nadzorom, opskrbljivati životnim namirnicama i drugom robom namijenjenoj potrebama zrakoplova, putnika i posade, u potrebnim količinama.
- (2) Roba iz stavka (1) ovoga članka je pod carinskim nadzorom do polijetanja zrakoplova, odnosno do napuštanja carinskog područja Bosne i Hercegovine.
- (3) Ne smatra se opskrbom, u smislu stavka (1) ovoga članka, sljedeće:
 - a) utovar robe na zrakoplov radi prijevoza u međunarodnom prometu,
 - b) upućivanje na zrakoplov dijelova opreme i rezervnih dijelova i drugih proizvoda neophodnih za popravak ili redovito održavanje zrakoplova i
 - c) maloprodaja robe u bescarinskoj prodavnici na međunarodnom bh. aerodromu putnicima koji napuštaju carinsko područje Bosne i Hercegovine (letovi van Bosne i Hercegovine).

Članak 42.

(Opskrba zrakoplova stranom robom)

- (1) Opskrba zrakoplova na međunarodnim linijama stranom robom, vrši se sukladno propisima o ponovnom izvozu robe.
- (2) Strana roba namijenjena opskrbi zrakoplova na međunarodnim linijama može se uputiti na zrakoplov iz carinskog skladišta koje se nalazi na međunarodnom bh. aerodromu preko pravne osobe registrirane za opskrbu zrakoplova (to je držatelj carinskog skladišta tipa C i D, te deponent kod carinskog skladišta tipa A koji može biti i držatelj carinskog skladišta tipa A kada je on korisnik tog skladišta, ako su registrirani za navedenu djelatnost).
- (3) Strana roba namijenjena opskrbi zrakoplova na međunarodnim linijama radi prodaje putnicima, upućuje se iz carinskog skladišta iz stavka (2) ovoga članka na temelju specifikacije te robe (u dalnjem tekstu: specifikacija strane robe). Specifikacija strane robe mora sadržavati najmanje sljedeće podatke: naziv i ovjeru osobe iz stavka (2) ovoga članka koja isporučuje robu, broj i datum specifikacije, broj leta, registarske oznake zrakoplova, odredište leta, podatke o robi (vrsta, količina/jedinica mjere, vrijednost) i broj bokseva te podatke o brojevima (ili nizu brojeva plombi) u slučaju kada se plombiranje bokseva i kontejnera u kojima su boksevi smješteni za odlazak vrši posebnim numeriranim plombama vozara (vidjeti stavak (6) treća rečenica).
- (4) O opskrbi zrakoplova mora biti obaviješten carinski ured na međunarodnom bh. aerodromu radi carinskog nadzora i kontrole te opskrbe.
- (5) Specifikacija strane robe podnosi se u pet primjeraka. Carinski ured na međunarodnom bh. aerodromu ovjerava sve primjerke specifikacije od kojih po jedan primjerak zadržava carinski ured i držatelj carinskog skladišta, a tri primjerka prate robu i predaju se vodi zrakoplova, odnosno ovlaštenom članu posade koji na tim primjercima potvrđuje prijem robe u zrakoplov.
- (6) Roba se u zrakoplov upućuje u specijalno izrađenim boksevima koji su prilagođeni tako da se na njih može staviti carinsko obilježje. Pod carinskim nadzorom u carinskom skladištu, carinski ured stavlja carinsko obilježje na kontejnere i podatke o istima u ovjeri upisuje na

specifikaciji strane robe, ako prema analizi rizika tu mjeru carinskog nadzora carinski ured smatra potrebnom. Ako se plombiranje vrši posebnim numeriranim plombama vozara, carinski ured vrši kontrolu brojeva tih plombi za povratak koje se upisuju u specifikaciju strane robe i koje se ubacuju u bokseve, a zatim i brojeva plombi kojima se plombiraju kontejneri za smještaj bokseva za odlazak.

- (7) Po završenom letu na međunarodnoj liniji, pod carinskim nadzorom obavlja se kontrola stanja robe u kontejnerima vraćenim od strane vode zrakoplova, odnosno ovlaštenog člana posade. Nađeno stanje konstatira se u specifikaciji strane robe i "zaključuje" specifikacija, što ovjerava carinski ured i potpisuje osoba iz stavka (2) ovoga članka, nakon čega jedan primjerak specifikacije zadržava carinski ured, a drugi uručuje osobi iz stavka (2) ovoga članka.
- (8) Osoba iz stavka (2) ovoga članka, radi razduženja postupka carinskog skladištenja za stranu robu prodanu putnicima u zrakoplovu na međunarodnoj liniji, dužna je nadležnom carinskom uredu podnijeti carinsku prijavu za ponovni izvoz strane robe, jednom mjesечно najkasnije do devetog u tekućem mjesecu za robu prodanu putnicima u prethodnom mjesecu. Uz carinsku prijavu za ponovni izvoz, prilaže se na temelju mjesecne rekapitulacije "zaključene" specifikacije strane robe iz stavka (3) ovoga članka. U polju 31 carinske prijave za ponovni izvoz mora se navesti i naznaka mjeseca na koji se prijava odnosi (na primjer: "Opskrba zrakoplova za studeni 2017").
- (9) Strana roba koja nije prodana na međunarodnim linijama može se pod carinskim nadzorom vratiti u carinsko skladište iz stavka (2) ovoga članka ili zadržati u zrakoplovu, ako je zrakoplov pod carinskim nadzorom ili ako nastavlja let na međunarodnoj liniji.
- (10) Strana roba koja nije prodana na međunarodnoj liniji može se pod carinskim nadzorom vratiti u kontejneru radi dopune kontejnera odnosno bokseva stranom robom iz carinskog skladišta iz stavka (2) ovoga članka za drugi međunarodni let. U tom slučaju sačinjava se nova specifikacija strane robe za svu robu sadržanu u kontejneru odnosno boksevima nakon dopune, u kojoj mora biti vidljivo koja strana roba je vraćena i s kojeg leta s pozivom na prethodnu specifikaciju strane robe, a kojom stranom robom je izvršena dopuna kontejnera odnosno bokseva. Novom specifikacijom strane robe razdužuje se prethodna specifikacija strane robe u pogledu one strane robe koja je vraćena u kontejneru odnosno boksevima s međunarodnog leta, te nakon dopune kontejnera odnosno bokseva upućena na drugi zrakoplov odnosno drugi let na međunarodnoj liniji.
- (11) Za stranu robu koja po završetku leta zrakoplova na međunarodnoj liniji ostaje u zrakoplovu carinski ured na međunarodnom bh. aerodromu na kojem se završava međunarodni let sravnjuje podatke iz specifikacije strane robe iz stavka (3) ovoga članka sa stvarnim stanjem robe (i isto konstatira i ovjerava na specifikaciju) i stavlja carinsko obilježje na prostore u zrakoplovu u kojima je roba smještena.

Članak 43.

(Opskrba zrakoplova domaćom robom)

- (1) Opskrba zrakoplova na međunarodnim linijama domaćom robom obavlja se sukladno propisima o izvozu robe.
- (2) Domaća roba namijenjena opskrbi zrakoplova na međunarodnim linijama može se, preko pravne osobe registrirane za opskrbu zrakoplova uputiti na zrakoplov:
 - a) iz carinskog skladišta koje se nalazi na međunarodnom bh. aerodromu i
 - b) izravno s carinskog područja Bosne i Hercegovine.

- (3) Upućivanje domaće robe na zrakoplov u slučajevima iz stavka (2) ovoga članka vrši se na temelju komercijalnog dokumenta u uobičajenoj uporabi (računi, izdatnice, otpremnice ili dostavnice, ovisno od situacije), koji je ovjerio carinski ured na međunarodnom bh. aerodromu.
- (4) Na zahtjev osobe koja je opskrbila zrakoplov domaćom robom koja je prodana putnicima, carinski ured iz stavka (3) ovoga članka odobrava da se za tu robu provede postupak izvoznog carinjenja. Ovjereni komercijalni dokumenti iz stavka (3) ovoga članka prilažu se, kao pojednostavljena carinska prijava uz dopunska carinsku prijavu za trajni izvoz (u prvoj podjeli polja 37 te prijave postupak je "9500"). Ta carinska prijava podnosi se jednom mjesечно najkasnije do devetog u tekućem mjesecu za robu prodanu putnicima u prethodnom mjesecu. U polju 31 navedene carinske prijave mora se navesti i naznaka mjeseca na koji se prijava odnosi (na primjer: "Opskrba zrakoplova za listopad 2017").
- (5) Domaća neprodana roba vraća se u unutarnji promet dostavnicom koja sadrži naziv carinskog skladišta iz kojeg je vršena opskrba odnosno robom zrakoplova (kada je u pitanju ta situacija), naziv osobe kojoj se roba upućuje i vrstu, količinu i vrijednost robe. Dostavnica se podnosi u najmanje četiri primjera, od kojih jedan zadržava carinski ured, jedan pravna osoba koja se bavi opskrbom robe a dva prate robu.

Članak 44.

(Postupanje s robom kupljenom u inozemstvu koja nije utrošena za vrijeme leta)

- (1) Po završetku leta zrakoplova na međunarodnoj liniji vođa zrakoplova, odnosno ovlaštena osoba, dužna je carinskom uredu podnijeti Listu opskrbe zrakoplova na međunarodnim linijama na obrascu iz Priloga 5. ove upute za robu kupljenu u inozemstvu koja nije utrošena za vrijeme leta, s dokumentacijom o izvršenoj nabavi.
- (2) Pravna osoba koja se bavi opskrbom zrakoplova (u dalnjem tekstu: ketering), u magacinu keteringa prima robu iz stavka (1) ovoga članka i smješta je odvojeno od ostale robe.
- (3) Ketering je dužan za robu iz stavka (2) ovoga članka voditi posebnu evidenciju.
- (4) Roba iz stavka (2) ovoga članka može se iz magacina keteringa otpremiti na zrakoplov na međunarodnoj liniji na temelju nove Liste iz stavka (1) ovoga članka.
- (5) Carinska obilježja na prostorima u kojima je smještena roba iz stavka (1) ovoga članka mogu se skinuti po polijetanju zrakoplova na međunarodnoj liniji.

Članak 45.

(Privremeni uvoz predmeta za jednokratnu uporabu)

- (1) Ketering može privremeno uvoziti predmete za jednokratnu uporabu, koji se koriste na međunarodnim linijama.
- (2) Predmeti iz stavka (1) ovoga članka otpremaju se na zrakoplov na međunarodnoj liniji sukladno članku 44. st. (2) do (4) ove upute.
- (3) Ketering je dužan podnijeti carinsku prijavu za ponovni izvoz za utrošene predmete iz stavka (1) ovoga članka, jednom mjesечно do devetog u tekućem mjesecu za prethodni mjesec. Uz tu carinsku prijavu podnose se Lista opskrbe iz članka 44. ove upute za utrošene predmete. U polju 31 carinske prijave za ponovni izvoz mora se navesti i

naznaka mjeseca na koji se prijava odnosi (na primjer: "Utrošeni predmeti na zrakoplovu za rujan 2017").

Članak 46.

(Domaća roba za opskrbu zrakoplova koja se služi putnicima na međunarodnim linijama)

- (1) Domaća roba za opskrbu zrakoplova koja se služi putnicima na međunarodnim linijama upućuje se na zrakoplov u pakiranjima na koja su stavljeni carinska obilježja, na temelju Liste opskrbe iz članka 44. ove upute, koja se podnosi u najmanje pet primjeraka, numeriranim rednim brojem.
- (2) Prije stavljanja carinskih obilježja na pakiranja iz stavka (1) ovoga članka, carinski ured vrši sravnenje robe po vrsti i količini. Ako se plombiranje vrši posebnim numeriranim plombama vozara, carinski ured vrši kontrolu brojeva plombi za povratak, koje se upisuju u gornji desni kut Liste opskrbe i koje ubacuje u boks u zrakoplovu, a zatim i brojeva plombi, kojima se plombiraju prostori za smještaj ove robe, za odlazak.
- (3) Carinska obilježja, odnosno plombe mogu se skinuti po polijetanju zrakoplova na međunarodnoj liniji. Na mješovitoj liniji, robom iz stavka (1) ovoga članka mogu se služiti samo putnici za inozemstvo.
- (4) Povrat neutrošene domaće robe iz stavka (1) ovoga članka vrši se na temelju popisa neutrošene robe u Listi opskrbe. Voda zrakoplova, odnosno ovlašteni član posade, dužan je po slijetanju zrakoplova, pokazati carinskom uredu Listu opskrbe i plombirane prostore u kojima je smještena ova roba.
- (5) Popis neutrošene domaće robe vrši se u magacincu keteringa i o tome se sačinjavaju dnevna i mjeseca izvešća utrošene robe koje ovjerava ovlašteni carinski službenik na zahtjev keteringa.
- (6) U slučaju kada se vrši dopunska opskrba zrakoplova na aerodromu, gdje se ne nalazi magacin keteringa, izdaje se dopunska Lista opskrbe, koja se povezuje s osnovnom.
- (7) Postupak s robom na dopunskoj listi provodi se sukladno članku 44. st. (2) do (4) ove upute.

GLAVA VIII - ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 47.

(Sastavni dio upute)

Sastavni dio ove upute čine:

- a) Prilog 1. iz članka 18. st. (2) i (3) - Kontrolnik manifesta u dolasku i Kontrolnik manifesta u odlasku,
- b) Prilog 2. iz članka 30. stavak (2) - Obrazac Kontrolnika prtljaga prispjelog odvojeno od vlasnika (RUSH),
- c) Prilog 3. iz članka 35. stavak (1) - Lista pozajmica,
- d) Prilog 4. iz članka 37. stavak (4) - Lista evidencije rezervnih dijelova u zalihami i
- e) Prilog 5. iz članka 44. stavak (1) - Lista opskrbe zrakoplova na međunarodnim linijama.

Članak 48.

(Stupanje na snagu)

Ova uputa stupa na snagu osmoga dana od dana objave u "Službenom glasniku BiH".

Broj 01-02-2-1979-5/17
15. studenoga 2017. godine
Banja Luka

Ravnatelj
Dr. Miro Džakula, v. r.

Prilog 1.

Kontrolník robních manifestů

a) Kontrolnik manifesta u dolasku

b) Kontrolnik manifesta u odlasku

Prilog 2.

Kontrolnik prtljaga koji je pristigao odvojeno od vlasnika (RUSH)

Kontrolnik prtljaga koji je pristigao odvojeno od vlasnika (RUSH)

Prilog 3.**Lista pozajmica**

IZVJEŠĆE O UZIMANJU DIJELOVA NA POZAJMNICU IZMEĐU KOMPANIJA			Broj 000000 /
AERODROM:		DIO - MATERIJAL	
OZNAKA AVIONA:	DIO SE NALAZI	POZAJMLJEN ISPRAVAN UGRADEN U AVION KAO REZERVA U AVIONU	☐ NEISPRAVAN SKINUT ☐ OSTAO NA AERODROMU <hr/> ☐ VRAĆA SE ISTIM ☐ AVIONOM
NAZIV KOMPANIJE KOJA DAJE DIO:	NAZIV		
NAZIV KOMPANIJE KOJA UZIMA DIO:	SERIJSKI BROJ S/N		
DATUM UZIMANJA DIJELOVA I OVJERA CARINSKOG ORGANA:	PART. BROJ P/N		
DATUM VRAĆANJA DIJELOVA I OVJERA CARINSKOG ORGANA:	PRIMJEDBA: 		
	POTPIS ČLANA POSADE:		

Prilog 4.
Lista evidencije rezervnih dijelova u zalihamama

Avio - prijevoznik, pravna osoba koja se bavi popravkom i održavanjem aviona i njegovih dijelova, odnosno ovlaštena osoba				LISTA EVIDENCIJE REZERVNIH DIJELOVA U ZALIHAMA		Tip i registrarska oznaka zrakoplova	
Redni broj	Kataloški i serijski broj	Naziv dijela	Kol./kg	Datum slanja/dopreme Broj tov. lista/br. CU	Datum slanja/dopreme Broj tov. lista/br. CU	Kol./kg	Datum i ovjera razduženja carinskog organa

Slanje / dopremu dijelova po listi evidencije od r. br. do r. br.	Potvrđuje i ovjerava:
--	-----------------------

Avio - prijevoznik, pravna osoba koja se bavi popravkom i održavanjem aviona i njegovih dijelova, odnosno ovlaštena osoba		OVJERAVA OVLAŠTENI CARINSKI ORGAN
M.P.		M.P.

Prilog 5.

Lista opskrbe zrakoplova na međunarodnim linijama

Avio - prevoznik, odnosno ovlaštena osoba	LISTA OPSKRBE ZRAKOPLOVA NA MEĐUNARODNIM LINIJAMA	Broj leta Tip zrakoplova Datum polaska Vrijeme polaska
	000000	Ovl. član posade

Nanomena

SLANJE ROBE	VRAĆANJE ROBE	OVJERA RAZDUŽENJA CARINSKOG ORGANA
Izdao magacin	Predao član posade	
Primio - predao dispečer	Primio - predao dispečer	Dana
Primio - član posade	Primio - magacin	
		M.P.